

مقدمه:

خانواده به عنوان اولین نهاد اجتماعی، مسئول تربیت و حفظ قداست اعضای خود است. اولین تأثیرات محیطی که فرد دریافت می کند از محیط خانواده می باشد در واقع خانواده پایه گذار بخش مهمی از سرنوشت انسان است و در تعیین سبک و خط مشی زندگی آینده، اخلاق، سلامت و عملکرد او نقش بسزایی بر عهده دارد.

اعتیاد چیست؟

اعتیاد یعنی "وابستگی" و وابستگی به معنای تمایل شدید به ادامه مصرف یک ماده که باعث پیدا شدن بعضی از رفتارها و حالت های غیر عادی در فرد می شود.

مواد اعتیاد آور کدامند؟

هر ماده ای که وقتی توسط فرد مصرف می شود، موجب تغییراتی در درک، خلق، شناخت، رفتار یا عملکردهای حرکتی فرد می شود، ماده اعتیاد آور به حساب می آید، مواد اعتیاد آور می تواند اثرات کوتاه مدت یا طولانی مدت داشته باشند.

مراحل مصرف، سوء مصرف و اعتیاد

۱- دوره آشنایی

فرد با تشویق دیگران مثل دوستان و اطرافیان و بر اثر کنجکاوی، مواد مصرف می کند و برای اولین بار با آن آشنا می شود.

۲- دوره شک و مبارزه

فرد پس از مدتی که گاه گاه مواد مصرف می کند، دچار ترس، دلهره و شک می شود و برای رهایی از این شک، به مبارزه با خود می پردازد.

۳- معتاد شدن

اگر فرد نتواند در مرحله دوم پیروز شود، مصرف مواد را ادامه می دهد و طی روز یک یا چند بار مواد مصرف می کند. این مرحله خطرناک ترین مرحله اعتیاد است.

آشنایی با انواع مواد اعتیاد آور و اثرات آنها

۱- مواد مضعف که سلسله اعصاب مرکزی را ضعیف می کنند

اتانول و الکل، قرص های خواب آور، آرام بخش های ضعیف مثل (والیوم)، مواد استنشاقی مثل (حلال ها، تینر یا چسب)

۲- مواد افیونی یا مخدر

تریاک و شیره تریاک، مخدر های

صناعی مثل (کدئین، ترامادول، متادون)،

هروئین و مورفین، کراک (هروئین فشرده)، کریستال، پان پراگ ها و نخ

۳- مواد محرک

سیگار، کافئین، کوکائین و کراک کوکائین، آمفتامین ها، نیکوتین، شیشه (متامفتامین)، اکستازی یا قرص اکس

۴- مواد توهم زا

اسید یا LSD، فن سیکلیدین

یا PCP، مسکالین، پسیلوسین

۵- کانابیس

ماری جوانا یا گراس، حشیش.

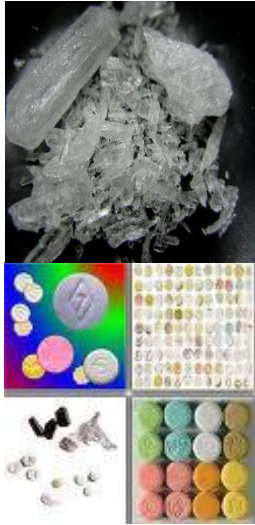
۶- آنابولیک استروئید

علل گرایش افراد به مصرف مواد

عوامل فردی

کسب لذت و اثرات پاداشی کوتاه مدت مواد، کمبود اعتماد به نفس و عدم اطمینان نسبت به توانایی ها و اعتقادات خود، ناراحتی روانی، درد یا بیماری جسمی مزمن، نگرش مثبت به مواد، مشکلات رفتاری، نداشتن آگاهی و وجود باورهای غلط

عوامل خانوادگی

دانشگاه علوم پزشکی شاهرود

معاونت بهداشتی

پیشگیری از مصرف مواد در

خانواده

واحد سلامت روانی ، اجتماعی و اعتیاد

عوارض شغلی

افت اعتبار فردی و موقعیت شغلی،سوانح و حوادث حین کار،غیبت و تأخیر در محل کار،کاهش کارآیی،بیکاری و اخراج

مصرف مواد توسط اعضای دیگر خانواده، تشنج و درگیری در خانواده، رها کردن فرزند به حال خود، تضاد بین فرزند و والدین، عدم پابندی والدین به مسائل اخلاقی، طلاق والدین

عوامل اجتماعی

دسترسی آسان به مواد، دوستان معتاد، زندگی در محل های پر آسیب، طرد شدن از سوی معلمان،دوستان و اطرافیان،مهاجرت،فشار ناشی از عوامل محیطی، خشکسالی، زلزله، سیل و...، فقر و مشکلات اقتصادی، کمبود مراکز تفریحی

عوارض اعتیاد

عوارض فردی

اختلال در سلامت جسمانی و روانی،اختلال خواب، سوء تغذیه و کاهش وزن،بیماری قلبی و ریوی، عفونت های خطرناک مثل (ایدز،هیپاتیت،کزاز)،از بین رفتن سلول های مغزی و کوچک شدن مغز،ناتوانی جنسی و عقیمی،مسمومیت ناشی از مصرف مواد و مرگ

عوارض خانوادگی

خشونت خانگی(کودک آزاری،همسرآزاری)،مشکلات تحصیلی،نابسامانی و آشفتگی خانوادگی،احتمال جدایی و طلاق،بی کفایتی در سرپرست خانواده،فقر مالی،خودکشی فرزندان

عوارض اجتماعی

افزایش مشاغل کاذب و بیکاری،بی خانمانی و فقر،ضعفپابندی به اصول اخلاقی و اعتقادی،ارتکاب جرائم از جمله(سرقت،فحشا،خشونت،تجاوز و قتل)

چند نمونه از باورهای غلط رایج در مورد

مصرف مواد:

- با يك بار مصرف مواد، كسي معتاد نمي شود.
- مصرف تفنني مواد كسي را معتاد نمي كند.
- هر چيزي در زندگي ارزش يك بار تجربه را دارد، از جمله مصرف مواد.
- مصرف مواد براي کاهش درد و درمان بعضي بيماريها خوب است.
- مواد مخدر همیشه از سوي يك آدم خلاف كار با چهره اي خطرناك،تعارف مي شود.
- مي توان با افراد معتاد دوستي كرد و معتاد هم نشد.

روش های پیشگیرانه

۱- آگاه سازی افراد نسبت به خطرات و عوارض

مصرف مواد

۲- تقویت پایه های خانواده(روش های فرزند پروری)

۳- تقویت باورهای معنوی

۴- آموزش مهارت های زندگی

تهیه کننده: امیر محمدی راد